

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์โกเมน ภัทรภิรมย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘/๒๕๕๒

วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ศาลจังหวัดหล่มสักส่งข้อโต้แย้งของจำเลย (บริษัท หล่มสักเมืองใหม่ จำกัด กับพวก)
ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลจังหวัดหล่มสักได้ส่งข้อโต้แย้งของ บริษัท หล่มสักเมืองใหม่ จำกัด กับพวก จำเลย ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๔๒๑/๒๕๕๑ ของศาลจังหวัดหล่มสักให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประกาศนาคาแห่งประทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ เป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๔ และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามสำนวนคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๔๒๑/๒๕๕๑ ที่ศาลจังหวัดหล่มสักส่งมา ได้ความว่า ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง บริษัท หล่มสักเมืองใหม่ จำกัด กับพวกรวม ๔ คน เป็นจำเลย ในข้อหา กู้ยืมเงิน กู้เบิกเงินเกินบัญชี อาวัล คำประกัน บังคับจำนอง ขอให้ศาลพิพากษาให้จำเลยทั้งสี่ร่วมกันชำระหนี้ให้แก่โจทก์เป็นเงินจำนวน ๒๕,๔๒๕,๖๕๐.๗๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕.๗๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๒๑,๓๔๕,๕๗๘.๘๖ บาท นับถัดจาก วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้ให้โจทก์เสร็จสิ้น จำเลยทั้งสี่ให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ โดยเฉพาะ ประเด็นการคิดดอกเบี้ยของโจทก์ซึ่งจำเลยเห็นว่า โจทก์ไม่มีอำนาจคิดดอกเบี้ยในอัตรากว่าที่กำหนดโดย เฉพาะ เนื่องจากตามสัญญาระบุดอกเบี้ยไว้ไม่เกินอัตราร้อยละ ๑๕.๕ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยที่เรียกเก็บอาจ ค่ากว่าหรือสูงกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา โดยโจทก์ต้องแจ้งให้ทราบเป็นคราวๆ ดังนั้น การที่โจทก์ ไม่แจ้งการปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยให้ผู้ร้องทราบ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ย่อมตกเป็นโมฆะต่อมาจำเลยยื่นคำร้องว่าการคิดอัตราดอกเบี้ยของโจทก์ไม่ชอบขัดต่อพระราชบัญญัติ การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบัน การเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๔ เพราะพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ๑ มาตรา ๑๔ ให้ธนาคาร แห่งประทศไทยมีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์ อาจเรียกได้ โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงิน

ให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ๑ มาตรา ๔ เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรี โดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดจาก ผู้กู้ยืมให้สูงกว่าร้อยละสิบห้าต่อปีได้ ดังนั้น ในการคิดอัตราดอกเบี้ยต้องเป็นอำนาจของธนาคาร แห่งประเทศไทยโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีเท่านั้น แต่ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ข้อ ๓ (๔) ที่ว่า “... เว้นแต่ในกรณีลูกหนี้ที่ปฏิบัติผิดเงื่อนไข ธนาคารพาณิชย์จะเรียกดอกเบี้ยและส่วนลด ได้ไม่เกินอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์ประกาศกำหนดสำหรับลูกหนี้ที่ปฏิบัติผิดเงื่อนไข” ดังนั้น ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยฉบับดังกล่าวจึงเป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะฝ่าฝืน พระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับข้างต้น และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ปัญหาข้อโต้แย้งนี้ยังไม่มี คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมาก่อน จำเลยจึงขอให้ศาลจังหวัดหล่มสักการพิจารณาพิพากษาคดี ไว้ชั่วคราวและส่งข้อโต้แย้งของจำเลย ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ตามข้อโต้แย้งของจำเลยในคดีดังกล่าวข้างต้น มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัย คือ

๑. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ย และส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ เป็นประกาศที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ๑ มาตรา ๑๔ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ๑ มาตรา ๔ หรือไม่

๒. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยฉบับดังกล่าว ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

ในประเด็นที่ ๑ พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นตามกระบวนการตราพระราชบัญญัติ โดยอาศัยอำนาจนิติบัญญัติ จึงถือเป็นบทบัญญัติของกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ แต่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมิได้บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยว่าประกาศที่ออกโดยอาศัย อำนาจตามพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจไว้ นั้นขัดหรือแย้ง หรือฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ดังนั้น การที่จำเลยขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ เป็นประกาศที่ฝ่าฝืน พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบัน การเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ หรือไม่ จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย

สำหรับประเด็นที่ ๒ ที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ขัดต่อ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๓๐ หรือไม่นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้ว ในคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒ ว่า ประกาศฉบับดังกล่าวออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจไว้ และมีผลใช้บังคับเท่าที่อยู่ในขอบเขตอำนาจที่พระราชบัญญัติให้อำนาจไว้แต่มิได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติจึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

ศาสตราจารย์โกเมน ภัทรภิรมย์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ